

USAs perenõustajana töötav Kylliki Neuman kirjutab, et perevägivald on ohvri tavaliselt peaaegu võimatu teisi ennast uskuma panna, sest vägivallatseja suudab end ühiskonnas hoopis paremast küljest näidata.

Koduvägivalda esineb kõigis ühiskonnakihtides, seejuures nii hetero- kui ka homoseksuaalsetes suhetes.

Füüsiline vägivald on ainult üks osa laialt levinud käitumismallist, mille keskmeks on vajadus kontrollida teist inimest. Enamasti selleks, et kompenseerida sügavalt sisse juurdunud alaväärsuskompleksi. Tihti kaasneb või eelneb füüsilisele vägivaldale emotsionaalne ja mentaalne manipuleerimine ning seksuaalne vägivald.

Kuna koduvägivald all kannatab rohkem naised kui mehed - USA statistika järgi on koguni 85 protsenti kannatanutest naised -, siis kasutan siin teksti lihtsustamise mõttes ohvri asemel sõna «naine» ja vägivallatseja asemel sõna «mees».

Aga tuletan meelde, et sama käitumismustrit esineb ka samasooliste suhetes ning kui vägivallatseja on naine. Oluline on ka meeles pidada, et sama käitumismudelit esineb juba noorte esimestes suhetes.

Vastupidiselt levinud arusaamale, et vägivallatseja on vähese haridusega sotsiaalsest alamkihist pärit joodik, on ta tihtipeale ühiskonnas näiliselt edukas ja šarmantne mees. Et oma väärtust endale tõestada, valib ta oma ohvriks sageli tugeva, võimeka ning iseseisva naise.

Suhe algab tavaliselt ülimalt meeldiva käitumise, kingituste, meelituste ja lubadustega. Manipuleerimine hakkab pihta tasapisi, peaaegu märkamatu. Järk-järgult eemalduetakse naise sõpradest ja/või perekonnast ja naine peab aru andma oma käikudest.

Samas võib mees endale kõike lubada ning keeldub enda kohta informatsiooni andmast. Tal on väga jäigad normid ja tihti üks reeglite kogum enda, teine ülejäänud pere jaoks. Kõigele on tal õigustused ja kui ta mingeid vigu teeb, siis on selles alati teised või välised olud süüdi. Kui naine töötab, võib mees nõuda ka raha enda kätte (pangaarvele) andmist.

Esimene suurem füüsilise vägivald eskalatsioon võib olla naise raseduse ajal, sest siis tunnetab mees enda väärtuse langemist, kuna naise tähelepanu on nüüd suunatud ka arenevale lootele.

Kui peres on lapsed, siis kannatavad nad alati, olenemata sellest, kas nende kallal just füüsilist vägivalda tarvitatakse. Kuigi statistika näitab, et pooltel juhtudel see siiski on nii.

Lisaks füüsilisele, emotsionaalsele ja mentaalsele traumale saavad lapsed ellu kaasa käitumismudeli: üle 60 protsendi poistest, kes olid noorena koduvägivald tunnistajaks, kasvavad ka ise vägivallatsejaks ning vähemalt 40 protsenti naistest, kes kannatab vägivald all, on lapsena selle käitumismudeliga tutvunud.

Sellisest suhtest lahtirebimine on keeruline. Ühelt poolt on naine enamasti «ajupestud»: tema enesehinnang on madal, ta peab ennast kõiges süüdlaseks ning tihti on ta ka majanduslikult sõltuv mehest.

Ta võib ka karta, et mees võtab talt lapsed, eriti kui mees on ühiskonnas olulisel positsioonil. Samavõrra oluline on ka, et paljudel juhtudel on suhtesse jäänud veel armastust, mis annab ilussoorse lootuse, et ehk ta ikkagi muutub!

Teiselt poolt, mees ei ole ise valmis suhet lõpetama, sest sellega kaotaks ta ju kontrolli.

Kõige ohtlikumaks peetaksegi seda ajaperioodi, kui naine on otsustanud lahkuda. Tihti viivad mehed just siis oma ähvardused täide. Isegi kui tegu pole äärmusliku vägivallega, võivad mehed esimesel lahusolekuperioodil palju pahandusi tekitada: nad jälitavad naist/lapsi, kahjustavad vara, saadavad laimavaid kirju jne.

Võib juhtuda, et naisel on peaaegu võimatu teisi enda olukorda uskuma panna, sest mees on end ühiskonnas ja/või tutvusringkonnas hoopis teisest küljest näidanud (nagu dr. Jekyll / Mr. Hyde).

Seetõttu on eriti oluline näidata üles kannatlikkust ja mõistmist, kui teie tutvusringkonnas on keegi sellises suhtes, ning aidata neid olenevalt sellest, millist abi nad vajavad, kuid mitte sundida neid lahkuma.

Ohumärgid:

- Suhte kiire areng, kihlumine väga ruttu
- Kolimine eemale oma perest, sõpradest - isolatsioon
- Armukadedus
- Kontroll
- Ülitundlikkus ja kiire meeleolude vahetus
- Empaati puudus
- Teiste süüdistamine oma probleemides
- Jõu kasutamine seksi ajal (seda «mängulisusega» põhjendades)

Lõpetuseks: Mitte keegi ei ole «ise süüdi», kui teine inimene tema kallal vägivalda tarvitab – see on alati vägivallatseja oma vaba valik!

<http://www.naine24.ee/485026/perenoustaja-vagivallatseja-kui-dr-jekyll-ja-mr-hyde/>